

Recenzja dorobku artystycznego i dydaktycznego oraz rozprawy doktorskiej w przewodzie doktorskim mgr. Matěja Franka.

Ciało jako miejsce przenikania przestrzeni i czasu.

Rozprawa doktorska w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki piękne.

Głównym tematem długofalowych poszukiwań artystycznych Matěja Franka jest relacja między ciałem ludzkim a przestrzenią, w której konstytuuje się cielesność poprzez upływ czasu. Matěj Frank modeluje te trzy podstawowe tematy treściowe jako pewne dyscypliny naukowe, które odnoszą się do działań egzystencjalnych i artystycznych poruszających się w ramach kreacji postkonceptualnej, w której priorytetem jest analityczne badanie zjawisk egzystencjalnych i fenomenologicznych. Istotnym elementem twórczości Franka jest wszechogarniająca performatywność jako podstawowy środek wyrazu praktyki artystycznej. Autor odwołuje się ontologicznie do Heideggerowskiego modelu „zamieszkiwania w czasie i przestrzeni”.

Natura współczesnego dzieła sztuki świadczy o umiejętności jego autora polegającej na zajęciu stanowiska wobec współczesnych technologii, które są pewnym nosicielem humanizacji, a więc uczłowieczenia świata człowieka. Jeżeli spróbujemy uogólnić i pokazać w dziele sztuki informálną prawdziwość, która przebija się na powierzchnię, na przestrzeń obrazu, będziemy koncentrować się na kształcie, który został utrwalony w prawdzie, a prawda została utrwalona w kształcie.(1)

Zgodnie z rozważaniami Heideggera w dziele sztuki, kształcie dzieła utrwała się prawda w formie spoiny.(2) Spoina przejawia się w egzystencji, którą nasza uwagawytwarza i stawia przed nami. „Szczelina ta jest jednolitą całością pociągnięć schematu, rzutu poziomego, przekroju i konturów. (...) To, że dzieło zostało wytworzone, oznacza: prawda została utrwalona w kształcie. Kształt jest ogółem modyfikacji, które dostosowują szczelinę. Tak zmodyfikowana szczelina jest spoiną, w której błyszczy prawda.”(3)

Ta obecność penetracji procesu powstawania dzieła, jego zapisanie na osi czasu jest wyraźnie widoczne w pracach takich jak „Dripin”, „Time – Archiving the presence” (2019-2020). Oprócz doświadczenia ontologicznego, praca „Dripin” ukazuje również na formę site-specific, która jest zależna od naturalnych procesów, w której autor staje się jedynie poruszcycielem. Czas i przestrzeń kształtują ostateczną formę dzieła. Możemy mówić o estetyce relacyjnej, która podąża za konceptualnymi tendencjami dzieła sztuki w „poszerzonej ramie”, która jest widoczna od lat 60. XX wieku. W tym sensie twórczość Matěja Franka nie jest wyjątkową oryginalnością, ale odnosi się raczej do doświadczeń

egzystencjalnych, które próbują sytuować swój wynik w aparacie wartości, odkazującym na Heideggerowski model widzenia prawdy w dziele sztuki.

Jeżeli „na światło” wyświetlimy niekonkretny obraz, to często mówimy o tożsamości ukrytego zjawiska i o jego odzwierciedleniu wewnętrznego w świecie zewnętrznym. W jaki sposób owo ukryte może być widzialne? Bezpośrednia reprezentacja wyeksponowania obrazu niesie z sobą pewne ryzyko nieczytelności. Minimalny obraz nabiera kształtu między dwoma pojęciami. Są one definiowane przestrzennie, czasowo i przez logikę relacji. Ontologia przeżycia pokazuje wewnętrzny stan artysty jako jego symetryczne odzwierciedlenie w teraźniejszości.

Czas i przestrzeń określają stosunki między ontologią tworzenia obrazów a jego reprezentacją. Kultura i filozofia Zachodu odsuwa znikanie, pustkę czy nicność na plan dalszy, jako coś, co związane jest z przemijaniem, niszczeniem, tak samo jak z ukrywaniem. Wbrew wszelkim faktom odzwierciedlenie tej nicności ma przecież swoje znaczenie. Post-konceptualny dyskurs wciąż prowadzi walkę z reprezentacją widzianego, idea przesuwana się do obszaru doświadczeń formalnych w dziele sztuki i stawia granice między obrazem realności a jego wewnętrznym odbiciem.

Modele te wnikają w twórczość w postaci rozumienia obiektów czasoprzestrzennych, a same przemijanie dzieł sztuki znajduje odzwierciedlenie w podstawowym modelu zapośredniczenia praktyki artystycznej. Po raz kolejny znajdujemy się w ontologii ograniczonego przebywania w przestrzeni i czasie, którą artysta stara się za pomocą afirmacyjnych środków pokazać powagę swojej i ludzkiej egzystencji. **Te narzędzia często brzmią intuicyjnie.**

Moglibyśmy postrzegać takie podejście jako sprzeczność, ale poprzez psychosomatyczne doświadczenie z daną performatywnością prace w naturalny sposób nabierają cech **niesystematycznych**.

Performatywność tworzenia dzieła sztuki jest podstawową osią konstrukcyjną transferu znaczeń ze statycznego, widzialnego pojęcia do pojęcia efemerycznego, niestałego, ograniczonego czasowo. W uwagach tych zawsze pojawi się nieostre spojrzenie na granice pojęć. Operacje te związane są z obserwacją i na wzór „szczeliny Heideggera” uobecniają prawdy wewnętrzne dzięki minimalnym różnicom. Przyczynia się do tego sama natura artysty, który tworzy obraz – ten „... wraca do siebie samego w obsesyjnym powtarzaniu kodu. Nie zapominajmy, że za symulacją rzeczywistego zawsze znajduje się rzeczywistość tworzenia dzieła sztuki, która nigdy nie przekroczy swego cienia.”(4)

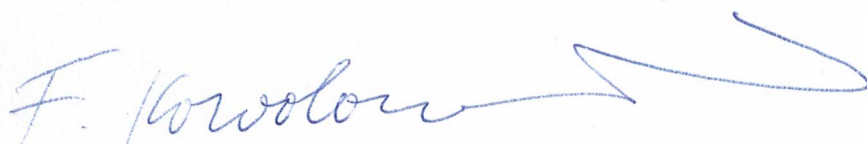
Rozprawa doktorska jest próbą przywrócenia autentyczności doświadczenia i znaczenia dzieła sztuki we współczesnym świecie. Tekstowa część rozprawy ma jasno określony kształt i stylistykę. Spodziewałbym się większego zaangażowania w narzędziach analitycznych (wniosków) dla wybranych tematów (czasem niedostateczny aparat interpretacyjny).

Wysoko oceniam również pracę kuratorską i pedagogiczną Matěja Franka, która jest na bardzo wysokim poziomie. Prowadzenie zajęć na ASP we Wrocławiu, udział w wielu wystawach międzynarodowych, czy współpraca na ważnych projektach kuratorskich spółki Bludného Kamene w Opawie (np. dwuletni cykl

wystaw pt. „A Men and His/Her space”) wskazują na znaczącą działalność autora na polu sztuki współczesnej. Działania te wykraczają poza powszechnie przyjęte standardy studiów doktoranckich.

Wniosek:

Na podstawie przedstawionej pracy pisemnej, zestawu wystaw i prac oraz dotychczasowego dorobku artystycznego i dydaktycznego wnioskuję o dopuszczenie pana mgr. Matěja Franka do obrony przewodu doktorskiego. Jednocześnie stwierdzam, że praca ta spełnia wymogi odpowiedniej ustawy i popieram nadanie panu Matějovi Frankovi tytułu doktora sztuk.

doc. František Kowolowski, dr. habilitowany

---

¹ Martin Heidegger, Původ uměleckého díla, 2016, strana 78

² Tamtéž, strana 77

³ tamtéž, strana 78

⁴ Jean Baudrillard, La realite depasse l'hyperrealisme, Revue d'Esthetique 1, 1976, s. 139-148